

Številka zadeve: U-I-266/96

Datum odločbe: 31. 7. 1996

Področje: zakonodajni referendum

Izrek:

1. Drugi odstavek 19. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi ni v neskladju z Ustavo.
2. Razveljavi se drugi odstavek 23. člena istega zakona.
3. Razveljavita se tretji odstavek 46. člena istega zakona in del četrtega odstavka 46. člena istega zakona, ki se glasi: v primeru iz prejšnjega odstavka pa tako, da volivec obkroži zaporedno številko pred vprašanjem, ki vsebuje predlog, za katerega želi glasovati

Dodatno: odgovor sekretariata DZ za zakonodajo in pravne zadeve

Odločitev: **1. točka izreka 8:1; 2. točka izreka 5:4; 3. točka izreka 7:2; število PLM: 0, število OLM: 2**

SAMO ZA: Jerovšek, Jambrek, Šturm, Testen

PROTI: 1. točki izreka: Zupančič; 2. točki izreka: Krivic, Snoj, Šinkovec, Ude; 3. točki izreka: Krivic, Snoj

OLM1: Ude

OLM2: Krivic

Izločeni: /

POVZETEK ZADEVE:

Pobudniki so trdili, da je več določb Zakona o referendumu in ljudski iniciativi protiustavnih: med drugim tako tista, ki določa, da zakonodajnega referenduma glede volitev v DZ ni mogoče razpisati v obdobju enega leta pred rednimi volitvami v DZ, kot tista, da mora DZ o več vloženih zahtevah za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o izključujočih vprašanjih razpisati referendum o vseh vloženih zadevah na isti dan; kot tista, ki predpisuje za referendum o vprašanjih, ki se urejajo z zakonom, ki ga DZ sprejema z zahtevnejšo večino, kvorum večine vseh volivcev.

Ustavno sodišče je razveljavilo določbi ZRLI, ki sta urejali način glasovanja na referendumu v primerih konkurenčnih predlogov (zaradi česar pride do pojava t. i. cepitve glasov) in vprašanja v zvezi z izvedbo referenduma o konkurenčnih vprašanjih, ker kršita tretji odstavek 90. člena, 1. člen, drugi odstavek 3. člena in 44. člen Ustave. Sporno določbo ZRLI o razpisu referenduma na isti dan ni razveljavilo, jo je pa razlagalo tako, da se razpiše o vsakem vprašanju poseben referendum. Prav tako je razveljavilo zakonsko določitev kvoruma kot pogoja za sprejem odločitve na zakonodajnem referendumu, ker pomeni postavljanje dodatnih pogojev s strani zakonodajalca in je tako v nasprotju z 90. členom Ustave.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe					
Pozicija LM					

Ni ekonomske dimenzije.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe					
Pozicija LM					

Ni družbene dimenzije.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S			PS	
Pozicija LM	OLM1			OLM2	
OLM1: Ude	2				
OLM2: Krivic				2	
PROTI: Zupančič	1				
PROTI: Snoj				1	1
PROTI: Šinkovec	1				
ZA: Jerovšek, Jambrek, Šturm, Testen	1	1	0,5		

Odločba:

Ustavno sodišče je razveljavilo izpodbijano ureditev zakonodajnega referendumu, ki se je nanašala na določitev kvoruma, potrebnega za sprejem odločitve na zakonodajnem referendumu, in na vzpostavljen način glasovanja na referendumu v primerih konkurenčnih referendumskih vprašanj. Izpodbijano določbo o razpisu referendumu na isti dan pa je razlagalo ustavnoskladno. S tem je močno poseglo v veljavno zakonsko ureditev zakonodajnega referendumu in nudilo varstvo pobudnikom zoper oblastne (zakonodajne) posege v ustavno pravico do referendumu. To bi bila pozicija 1. Vendar pa je določeno težo treba pripisati tudi stališču Ustavnega sodišča, da lahko DZ, ko je vloženih več zahtev s konkurenčnimi predlogi, tak položaj uredi na različne ustavnoskladne načine, ne da bi mu Ustavno sodišče vsiljevalo svojo rešitev (kljub temu, da nekaj mogočih rešitev Ustavno sodišče v obrazložitvi navede). **Pozicija 2.**

Nasprotna odločitev:

Ustavno sodišče bi sprejelo stališče, da izpodbijana ureditev zakonodajnega referendumu ne pomeni kršitve pravice do referendumu, temveč gre samo za način uresničevanja te ustavne pravice in se s tako ureditvijo varuje stabilnost političnega sistema, volja volivcev na referendumu pa je z zakonodajno ureditvijo varovana tudi v primeru konkurenčnih vprašanj. Zagovarja se sistem, ki ga je sprejel zakonodajalec. **Pozicija 5.**

OLM1 Ude:

Nasprotuje le odločitvi večine glede določitve kvoruma kot pogoja za sprejetje odločitve na zakonodajnem referendumu. Meni, da ustavne določbe kvorum dopuščajo oziroma prepuščajo zakonodajalcu urejanje referendumu. Glede na to, da se v večini sodnik strinja z večinsko odločitvijo, ga njegov odstop glede ugotovitve (proti)ustavnosti ene zakonske določbe in enega vsebinskega vprašanja (določitve kvoruma) pozicionira na **3.**

OLM2 Krivic:

Meni, da je določitev kvoruma dopustna, ureditev načina glasovanja o več konkurenčnih predlogih pa je v diskreciji zakonodajalca. Sodnik poudarja površnost in protislovnost večinske odločbe. **Pozicija 5.**

Sodnik Zupančič nasprotuje 1. točki izreka, s tem predpostavimo, da bi glasoval za protiustavnost ZRLI, kar ga približa **poziciji 1. Dobi 1 točko, ker je samo glasoval proti, brez ločenega mnenja.**

Sodnik Snoj je glasoval proti 2. in 3. točki izreka, torej ni bil za razveljavitev izpodbijanih zakonskih določb. **Pozicija 5, enako kot pozicija nasprotne odločitve.**

Sodnik Šinkovec je glasoval proti 2. točki izreka, torej proti razveljavitvi določitve kvoruma, s čimer se približa položaju sodnika Udet, ki je sicer napisal glede tega OLM, sodnik Šinkovec pa se mu ni pridružil. **Pozicija 3, dobi 1 točko namesto dveh, ker ni napisal ločenega mnenja ali se mu pridružil.**

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA: Jerovšek, Jambrek, Šturm, Testen	3	<i>Večinska odločba se sklicuje na tuje pravne ureditve v zvezi s pojavom cepitve glasu.</i>
OLM1: Ude	2	<i>Sklicuje pavšalno na tuje ustavne ureditve.</i>
OLM2: Krivic	3	<i>Obsežen prikaz primerjalne ureditve, vendar tako v oporo argumentaciji kot v prikaz slabosti.</i>
PROTI: Zupančič, Snoj, Šinkovec	nc	/

NAKLONJENOST DZ (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA: Jerovšek, Jambrek, Šturm, Testen	1	<i>Odloči drugače.</i>
OLM1: Ude	2	<i>Se strinja z določitvijo kvoruma, v ostalem pa z večinsko odločitvijo.</i>
OLM2: Krivic	3	<i>Se strinja z zakonodajno ureditvijo oziroma dopušča zakonodajalcu diskrecijo glede določitve ureditve.</i>
PROTI: Zupančič, Snoj, Šinkovec	nc	/